

Briselē, 21.1.2019.
COM(2019) 9 final

2019/0006 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

**ar ko Lietuvai atļauj piemērot īpašu pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā
2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Saskaņā ar 395. panta 1. punktu 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk "PVN direktīva") Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij piemērot īpašus pasākumus, lai atkāptos no minētās direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2018. gada 16. oktobrī, Lietuva pieprasīja atkāpi no PVN direktīvas 193. panta, lai cietajiem diskkiem piemērotu apgrieztās maksāšanas sistēmu. Saskaņā ar PVN direktīvas 395. panta 2. punktu Komisija 2018. gada 19. novembra vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Lietuvas pieprasījumu. Komisija 2018. gada 20. novembra vēstulē paziņoja Lietuvai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas nepieciešama pieprasījuma izvērtēšanai.

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

PVN Direktīvas 193. pants paredz, ka parasti nodokļa maksātājs, kas piegādā preces vai sniedz pakalpojumus, atbild par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) nomaksu.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu Lietuva pieprasa atkāpi no PVN direktīvas 193. panta, lai tai būtu atļauts piemērot apgrieztās maksāšanas sistēmu cieto disku piegādēm, uz kurām neattiecas PVN direktīvas 199.a pants. Izmantojot šo sistēmu, nodokļu maksātājs, kurš saņem piegādes, kļūst atbildīgs par PVN nomaksu. Ja šādam nodokļu maksātājam būtu pilnīgas nodokļa atskaitīšanas tiesības, tas vienlaikus deklarētu un atskaitītu PVN attiecīgajai piegādei, un tādējādi PVN iemaksa valsts kasē faktiski netiktu veikta.

Lietuva atklāja ar PVN saistītu krāpšanu tādu elektronikas preču nozarē kā, piemēram, klēpj datoru, mobilie tālruņi, planšetdatori un cietie diski. Šīs preces tiek iegādātas no citām dalībvalstīm, un, pirms tās tiek piegādātas mazumtirgotājiem vai tieši patērētājiem, notiek vairāki darījumi starp "pazudušajiem tirgotājiem", kuri PVN valsts kasē nemaksā. Lietuvā veiktās pārbaudes atklāja, ka 2016. un 2017. gadā par elektroniskajām precēm nodokļos neesot nomaksāti apmēram 6 miljoni euro, kas valsts budžetam ir ievērojams zaudējums.

Lietuva veica vairākus pasākumus, lai apkarotu un novērstu krāpšanu PVN jomā. Kopš 2016. gada oktobra visiem Lietuvas PVN maksātājiem ir pienākums katru mēnesi viedās administrācijas sistēmas ("i.MAS") e-rēķina apakšsistēmā ("i.SAF") ievadīt informāciju par to saņemtajiem un izsniegtajiem PVN rēķiniem, lai palīdzētu iestādēm konstatēt atšķirības starp PVN maksātāju deklarētajiem datiem un nodokļu summām, kas nav deklarētas laikus. Arī informācija par preču pārvadājuma dokumentiem ir jāreģistrē sistēmas i.MAS elektroniskajā preču pavadzīmju apakšsistēmā ("i.VAZ"), precizējot pārvadātās preces, kravas nosūtītājus un saņēmējus, pirms preces tiek transportētas Lietuvas teritorijā. Šo operatīvo informāciju, ko apkopojusi valsts nodokļu inspekcija, arī izmantoja, lai atklātu iespējamās krāpšanas gadījumus vai ātri konstatētu preces, kas iesaistītas krāpšanas ķēdē.

Neraugoties uz visiem pasākumiem, kas veikti, lai apkarotu krāpšanu PVN jomā, Lietuvas sniegtā informācija liecina, ka ar šiem pasākumiem nepietiek, lai elektronisko preču piegādē novērstu ar PVN saistītu krāpšanu. Lietuva uzskata, ka attiecīgajā nozarē jāievieš apgrieztās maksāšanas sistēma.

Lietuva plāno ieviest apgrieztās maksāšanas sistēmu attiecībā uz elektroniskajām precēm, pamatojoties uz PVN direktīvas 199.a pantu. Tomēr šajā pantā cietie diski nav iekļauti. Lietuva arī norāda, ka citu dalībvalstu pieredze liecina, ka pēc apgrieztās maksāšanas sistēmas ieviešanas attiecībā uz tām elektroniskajām precēm, uz kurām attiecas PVN direktīvas 199.a pants, krāpšanā notiek saistībā ar citām elektroniskajām precēm.

Tādēļ Lietuva pieprasa atļauju, pamatojoties uz PVN direktīvas 395. pantu, ieviest apgrieztās maksāšanas sistēmu arī attiecībā uz cietajiem diskiem.

Ņemot vērā to, ka Lietuvas rastā krāpšanas apkarošanas pasākuma ietekme var būt pozitīva, tiek ierosināts atkāpi piešķirt uz ierobežotu laiku no 2019. gada 1. marta līdz 2022. gada 28. februārim. Lai efektīvi kontrolētu un novērstu krāpšanu cieto disku piegādē, atkāpes piemērošanas periodā Lietuvai būtu jāievieš citi vispārpieņemti pasākumi. Tādējādi atkāpe no PVN direktīvas 193. panta attiecībā uz cieto disku piegādēm turpmāk nebūtu vajadzīga.

Saskanība ar esošajiem rīcībpolitikas noteikumiem konkrētajā rīcībpolitikas jomā

Līdzīgas atkāpes saistībā ar PVN direktīvas 193. pantu ir piešķirtas citām dalībvalstīm.

Tādējādi ierosinātais pasākums ir saskanīgs ar spēkā esošajiem PVN direktīvas noteikumiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

PVN direktīvas 395. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Vadoties pēc PVN direktīvas noteikuma, kurš ir šā priekšlikuma pamatā, priekšlikums ir Savienības ekskluzīvā kompetencē. Tāpēc subsidiaritātes principu nepiemēro.

• Proporcionalitāte

Šis lēmums attiecas uz atļauju, ko piešķir dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un tas neuzliek nekādus pienākumus.

Ievērojot atkāpes ierobežoto darbības jomu, īpašais pasākums ir proporcionāls mērķim, proti, novērst konkrētus nodokļu nemaksāšanas vai izvairīšanās no nodokļu maksāšanas veidus konkrētā nozarē.

• Juridiskā instrumenta izvēle

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu atkāpe no kopējiem PVN noteikumiem ir pieļaujama vienīgi ar Padomes atļauju, ko tā ar vienprātīgu lēmumu pieņem pēc Komisijas priekšlikuma. Turklāt Padomes lēmums ir vispiemērotākais juridiskais instruments, jo to var adresēt atsevišķām dalībvalstīm.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Šā priekšlikuma pamatā ir Lietuvas lūgums, un tas attiecas tikai uz šo dalībvalsti.

• Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Šā īstenošanas lēmuma priekšlikuma mērķis ir novērst konkrētus nodokļu nemaksāšanas vai izvairīšanās no nodokļu maksāšanas veidus cieto disku nozarē. Apgrieztās maksāšanas sistēmai būtu jāpalīdz Lietuvai novērst ar PVN saistītu krāpšanu cieto disku nozarē. Tādējādi atkāpei būs potenciāli pozitīva ietekme.

Ņemot vērā atkāpes šauru darbības jomu un ierobežoto piemērošanas laiku, negatīvā ietekme, ko veido lielāks administratīvais slogs uzņēmumiem, kas tirgojas ar elektroniskajām precēm, jebkurā gadījumā būs ierobežota.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums negatīvi neietekmēs Savienības pašu resursus, ko veido iekasētais PVN.

5. CITI ELEMENTI

Priekšlikumā ir iekļauts laika ierobežojums — 2022. gada 28. februāris.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Lietuvai atļauj piemērot īpašu pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu¹ un jo īpaši tās 395. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Direktīvas 2006/112/EK 193. pantā paredzēts, ka nodokļa maksātājs, kas piegādā preces vai sniedz pakalpojumus, parasti atbild par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) nomaksu nodokļu dienestiem.
- (2) Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2018. gada 16. oktobrī, Lietuva pieprasīja atļauju ieviest īpašu pasākumu, ar ko atkāpjas no Direktīvas 2006/112/EK 193. panta, lai cieto disku piegādēm piemērotu apgrieztās maksāšanas sistēmu.
- (3) Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 395. panta 2. punkta otro daļu Komisija 2018. gada 19. novembra vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Lietuvas pieprasījumu. Komisija 2018. gada 20. novembra vēstulē paziņoja Lietuvai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas nepieciešama pieprasījuma izvērtēšanai.
- (4) Lietuva atklāja “pazudušā tirgotāja” krāpniecisku darbību, kas saistīta ar PVN, tādu elektronisko preču nozarē kā, piemēram, klēpjdatori, mobilie tālruņi, planšētdatori un cietie diski. Šīs prakses apmērs un darbības joma tieši un ļoti negatīvi ietekmē valsts budžetu.
- (5) Lietuva ir veikusi vairākus pasākumus, lai apkarotu un novērstu krāpšanu PVN jomā. Saskaņā ar Lietuvas sniegto informāciju šie pasākumi nav pietiekami, lai novērstu ar PVN saistītu krāpšanu elektronisko preču piegādē.
- (6) Lietuva plāno ieviest apgrieztās maksāšanas sistēmu attiecībā uz elektroniskajām precēm, pamatojoties uz Direktīvas 2006/112/EK 199.a pantu. Tomēr šajā pantā cietie diski nav iekļauti.
- (7) Lai nodrošinātu visaptverošāku apgrieztās maksāšanas sistēmu, kura būtu jāpiemēro ne tikai elektroniskajām precēm, kas jau ir atļauts saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 199.a pantu, bet arī cietajiem diskām, Lietuva lūdz atļauju ieviest apgrieztās maksāšanas sistēmu cieto disku piegādēm, pamatojoties uz Direktīvas 2006/112/EK 395. pantu.

¹ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

- (8) Ņemot vērā to, ka Lietuvas rastā īpašā krāpšanas apkarošanas pasākuma ietekme var būt pozitīva, tiek ierosināts atkāpi piešķirt uz ierobežotu laiku — no 2019. gada 1. marta līdz 2022. gada 28. februārim.
- (9) Parasti atkāpes piešķir uz noteiktu laiku, lai varētu izvērtēt, vai atkāpe ir lietderīga un efektīva. Atkāpes dalībvalstīm atvēl laiku ieviest līdz atkāpes termiņa beigām citus vispārpieņemtus pasākumus attiecīgās problēmas risināšanai, kas atkāpes pagarināšanu tādējādi padara lieku. Atkāpe, kas ļauj izmantot apgrieztās maksāšanas sistēmu, tiek izņēmuma kārtā piešķirta kā galējs līdzeklis krāpniecības apkarošanai konkrētās jomās. Lai cieto disku nozarē apkarotu un novērstu ar PVN saistītu krāpšanu, būtu jānosaka, ka Lietuva līdz šīs atkāpes termiņa beigām īsteno citus vispārpieņemtus pasākumus, un tādējādi attiecībā uz cieto disku piegādēm atkāpe no Direktīvas 2006/112/EK 193. panta vairs nebūtu nepieciešama.
- (10) Īpašajam pasākumam nebūs negatīvas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido PVN,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atkāpjoties no Direktīvas 2006/112/EK 193. panta, Lietuvai tiek atļauts noteikt, ka cieto disku piegāžu gadījumos par PVN nomaksu atbildīgā persona ir saņēmējs.

2. pants

Šo lēmumu piemēro no 2019. gada 1. marta, un tā darbība beidzas 2022. gada 28. februārī.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Lietuvas Republikai.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*